
Söderöposten

Medlemsblad för Söderöns Hembygdsförening

Algot Erikssons strömmingsskötar, cirka 1955.

Nr 2 2012

Innehåll:

Medlemsavgift 2012	sid	2
Ordföranden har ordet	sid	3
Årsmötesprotokoll och bilder	sid	4-6
Gökotta, Blomvandring	sid	7
Visit Roslagen, Evenemang i Söderögården	sid	8-9
Söderöposten uppmärksammas internationellt	sid	10
Vikarsjöarna	sid	11
Dagboken	sid	12-13
Om ett fotografi	sid	14
Jag har inte tid	sid	15
Studiebesök från Kazakstan	sid	16
Nationaldagsfirande, Söderödagen	sid	17
Nyss och för mycket länge sedan	sid	18-19
Matbespisningen i Yttersby	sid	20-22
Kommande evenemang	sid	23
Söderöns Hembygdsförening	sid	24

Dags att betala medlemsavgiften.

Årsavgiften är 100:- / person Plusgiro 15 28 61-1

Glöm inte uppge namn.

Kolla på adressetiketten på sista sidan.

Står det 12 vid din adress, har Du betalat för 2012.

Söderöpostens redaktion består av:

Hans Tibell, Viveka Westman och Bibbi Jansson.

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare

Ansvarig utgivare är Hans Tibell

Har ni material (text eller bilder eller både och), mejla dem till
bibbij@spray.se

Ordföranden har ordet!

Kära Söderöbor och medlemmar!

Gott nytt år! Så måste det ju vara eftersom vi nyss haft årsmöte och nu jobbar igång på det nya verksamhetsåret. Vårt nyårslöfte i hembygdsföreningen är ganska häftigt: det är att vi ska bli ännu bättre än förra året, eller åtminstone lika bra. Min tro är att vi bör göra ungefär det vi brukar, men stegvis pröva vad som kan utvecklas och släppa det som känns ofräscht. Det är ni som sätter betyg – om ni kommer och är glada, så blir vi uppmuntrade.

Som hembygdsförening ska vi värna om hembygden. Söderön är verkligen något extra, väl värd att vara stolt över och sköta om. Men allt förändras ständigt och det är omöjligt att sätta en ostkupa över och tro att allt kan vara som det var förr. Dessutom: vilket förr? Är det småjordbrukets -40 och 50-tal? Eller sekelskiftets utarmade och avbetade landskap? Eller 1700-talets desperata jakt på mat dvs odlad jord? Eller 1600-talets krig och svält och sjuk-

domar? När entusiaster talar långtansfullt om naturstadiet eller det förindustriella skedet, så glömmer de gärna bort att det inte funnits något sådant på hundratals, kanske tusentals år. Efterhand som landet steg upp ur havet har människan nyttjat det för sin försörjning – varje kvadratmeter är mer eller mindre påverkad. Den rikliga och billiga energin gör det möjligt för oss att vara nostalgiska och släppa tillbaka rovdjuren, sätta av reservat, minska kravet på jordbruksavkastning och värna den biologiska mångfalden. Tidigare generationer hade inte råd att vara nostalgiska, vi har det men bör inte glömma varför.

Jag tror att vår hembygdsförening gör mest nytta om den lever i nuet och tar vara på det sociala kapitalet, dvs underlättar för alla som bor och vistas på Söderön att träffas, lära känna varandra och stärka känslan och ansvaret för denna paradisiska bit av världen.

Hans Tibell, ordf.

ÅRSMÖTESPROTOKOLL 2012-03-25

Mötesplats Söderögården

1. Årsmötets öppnande

Föreningens ordförande Hans Tibell förklarar årsmötet öppnat

2. Val av ordförande för årsmötet

Till ordförande för årsmötet valdes Christer Mattsson

3. Val av sekreterare för årsmötet

Till sekreterare för årsmötet valdes Bengt Skagersjö.

4. Val av två justeringspersoner

Till att justera årsmötesprotokollet valdes Agnetha Eriksson och Roine Johansson.

5. Godkännande av dagordningen

Föreslagen dagordning godkändes.

6. Närvarolista och röstlängd

32 medlemmar är närvarande.

7. Fråga om årsmötet utlysts på rätt sätt

Kallelse till årsmötet har skett genom meddelande i Söderöposten och i Annonsbladet. Årsmötet godkände mötets utlysande.

8. Verksamhetsberättelse och ekonomisk redovisning för 2011

Verksamhetsberättelse för 2011 finns redovisad i Söderöposten nr 1 2012. Ekonomisk redovisning för 2011 utdelades vid mötet och föredrogs av föreningens kassör Christer Mattsson. Verksamhetsberättelsen och den ekonomiska redovisningen godkändes av årsmötet. Föreningen har för närvarande 324 medlemmar.

9. Revisionsberättelse

Revisionsberättelse redovisades av Margaretha Mattsson och godkändes av årsmötet.

- 10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen**
Årsmötet beslutade bevilja styrelsen ansvarsfrihet för 2011.
- 11. Val av föreningens ordförande för 2012**
Hans Tibell omvaldes till ordförande på ett år.
- 12. Val av ordinarie ledamöter i styrelsen**
Till ordinarie ledamöter i styrelsen omvaldes på två år Viveka Westman, Ulla-Britt Jansson och Anders Westerberg. Margit Bergström, Christer Mattsson och Bengt Skagersjö kvarstår ett år.
- 13. Val av suppleanter till styrelsen**
Till suppleanter i styrelsen valdes på ett år Robert Carlsson, Agnetha Eriksson, Hans Gustavsson samt Anna-Britt Mattsson, samtliga omval, samt Bibbi Jansson, nyval.
- 14. Val av revisorer**
Till revisorer på ett år omvaldes Margaretha Mattsson och Lage Löwén.
- 15. Val av revisorssuppleant**
Till revisorssuppleant på ett år valdes Mats Jorlin.
- 16. Val av ombud till Upplands Fornminnes- och Hembygdsförbund**
Beslutades att ombud till Upplands fornminnesförbund utses av styrelsen.
- 17. Val av ombud till Söderögårdens Bygdegårdsförening**
Beslutades att ombud till Söderögårdens Bygdegårdsförening utses av styrelsen.
- 18. Val av ledamöter i valberedningen, varav en sammankallande**
Till valberedning valdes Arne Westerberg, Patrik Westerberg och Ann-Marie Frylmark med Arne Westerberg som sammankallande.
- 19. Fastställande av medlemsavgift för 2013**
Beslutades att medlemsavgiften för 2013 skall vara oförändrad 100 kronor.
- 20. Behandling av inkomna motioner**
Inga motioner har inlämnats till styrelsen.

21. Styrelsens förslag till verksamhetsplan för 2012

Styrelsens förslag till verksamhetsplan finns att läsa i Söderöposten nr 1 2011. Aktiviteterna annonseras efter hand i Söderöposten

22. Övriga frågor

Informeras om Dagboken 2012, föreningströjor till försäljning, blomstervandring i juni samt om Vikarsjödiket.

23. Årsmötets avslutande

Årsmötets ordförande avslutade årsmötet.

Bengt Skagersjö Christer Mattsson
Mötessekreterare Mötets ordförande

Justeras:

Agnetha Eriksson

Roine Johansson

Anders Westerberg och Christer Mattsson fixar bordet som höll på att rasa.

Foto Maria Skagersjö

Sekreterare Bengt Skagersjö och årsmötesordförande Christer Mattsson

Foto Maria Skagersjö

Efter årsmötet informerade Stina Sidwall från turistbolaget Visit Roslagen om arbetet med turismen i kommunen och samarbete med andra kommuner.

Se reportage sidan 8.

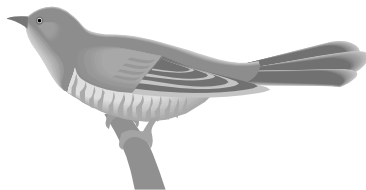
GÖKOTTA

Söndag den 20 maj kl. 06.00.

Vi träffas vid Golfbanans parkering för att återigen hänföras av Gunnar Emanuelssons guidning bland ”köp en video”, ”femkronor som snurrar på marmorskiva” och den eviga härmfågeln, taltrasten.

Vi får naturligtvis också lyssna till Göken om det vill sig väl och vi är duktiga och inte fuskar med Iphone-appar med fågelljud.

*Medtag fågelbok, fika och kikare.
Väl mött i strålande solsken!*

BLOMVANDRING

Söndag 17 juni kl. 09.00
samling vid f.d. Långalma skola.

Agneta Winblad från Långalma guidar oss längs en del av Långalmastigen och visar den rikliga floran av bl.a. orkideér och andra blommor och växter.

Medtag egen matsäck.

Välkomna!

Visit Roslagen AB, Stina Sidwall

Efter 2012 års årsmöte informerade Stina Sidwall från Visit Roslagen AB om arbetet med turism inom kommunen och om samarbetet med övriga Roslagskommuner. Visit Roslagen arbetar för utveckling, marknadsföring och försäljning av turistbaserade tjänster och produkter i Roslagen. Vårt tidigare Visit Östhammar har nu gått upp i Visit Roslagen. Samarbetet omfattar de fyra skärgårdskommunerna Vaxholm, Österåker, Norrtälje och Östhammar och bildades 2010. För närvarande ingår ca 165 ägare från hela Roslagen genom föreningar, stiftelser, enskilda medlemmar och naturligtvis de fyra kommunerna.

Ordförande i Visit Roslagen är vårt kommunalråd Jakob Spangenberg. Turistfrågorna i kommunen har vandrat från kulturförvaltningen via fritids- och näringslivsfrågor till ett eget bolag, först Visit Östhammar 2005 och nu till Visit Roslagen. Visionen är att fördubbla turistnäringen till år 2020.

För besöksverksamhet och turism finns idag särskilda utbildningar. Roslagen som begrepp är inte så bekant från turistsynpunkt, jämför t.ex. med Gotland, Österlen, Åre, Sälen m.fl. Varje enskild kommun i Roslagen är för liten för att ensam

orka med att klara de växande turismfrågorna. Samverkan är därför ett måste. Några storvulna planer eller projekt är dock inte aktuella för Visit Roslagen. Arbetet måste ske på bred front. Viktigt är också t.ex. hur besökare i kommunen blir bemötta i affärer, på restauranger, att det är rent och snyggt på gator, torg och i parker. Goda övernattningsmöjligheter är också viktigt.

Frågor och kommentarer från mötesdeltagaren var bl.a. det röriga och urtråkiga, föra att inte ta i ytterligare, mottagandet man som turist och besökare får när man t.ex. närmar sig Östhammar och kommer till Börstil antingen från Uppsalahålet eller från Norrtäljehållet. Ingen portal med något om "Välkommen till vår kommun", i stället en mängd fula skyltar som ingen kan ta till sig och som inte heller ger någon information om kommunen.

Infarten mot Östhammars centrum är inte heller så mycket bättre, Beijertomten är till exempel ingen höjddare. Däremot kan man glädja sig åt vad de ansvariga för dagligverksamheten har åstadkommit på tomten där tidigare trädgårdsförsäljningen höll till. Snyggt, genomtänkt och välkomnande in till Östhammars centrum. Det går om man bara vill.

Var turistbyrå ska ligga kan man naturligtvis ha synpunkter på, vilket också framkom. Som det är nu måste man ända in till centrum, och där är det dessutom svårt att t.ex. parkera.

Ett annat spørsmål som kom upp är den stora bristen på övernattningsmöjligheter i kommunen, främst hotell men även andra former av övernattnig. Ett hotell i Öregrund med utsikt över havet och solnedgången skulle kunna lyfta fram kommunen från turistsynpunkt. En jämförelse gjordes också med Dalarna, där det finns hur många stugor som helst att hyra för övernattnig.

Bengt Skagersjö

*Stina Sidwall, Visit Roslagen
Foto LefteHöstedt*

Evenemang i Söderögården

Musikteater 3 juli kl.18.00 " Solen bor i Karlstad"

ett program om Thore Skogman och hans musik. (Östh. Musikvecka)

Musikcafé 25 augusti kl. 15.00 med Blue Mood Trio

som framför musik av Ted och Kenneth Gärdestad.

Kaffeservering vid båda tillställningarna

Söderöposten uppmärksammas internationellt

I Söderöposten nr 2 år 2011 s 17 finns en artikel om ålänningen Algot Johansson, som ville köpa en gård i Långalma men blev nekad eftersom han inte var betrodd. Algot Johansson blev sedan en av Ålands mest betydelsefulla personer.

Minsann, tidningen Nya Åland återger vår artikel nästan ordagrant, och ställer samma fråga, tänk om Algot blivit bonde i Långalma. Vår fundering var vad det kunde betytt för Söderön, medan tidningen Nya Åland frågar sig hur det skulle blivit med utvecklingen av i synnerhet Mariehamnsområdet.

På en punkt blir vi rättade. När auktionen skedde hade Algot ännu inte varit i Amerika och var därför inte så förmögen som vi trodde. Att han betraktades som inte betrodd bör alltså helt enkelt ha berott på att han var en ganska nyskolad ung man som inte hade tillräckligt med pengar.

Robert Henningsson, Hans Tibell

Algot Johansson inför resan till Amerika.

Bild: Nya Åland

Vikarsjöarna

- en gång Söderöns innanhav

För några sekler sedan fanns det två stora insjöar på Söderön. Det var Storkvikar och Lillvikar, och vid utloppet fanns kvarn på nuvarande Kvarnängen mellan Yttersby och Tuskö. Efterhand som jordhungern och befolkningen ökade så sänktes vattennivåerna, bland annat genom Kristoffersbrottet. Med stort arbete hade man vunnit mycket jordbruksmark men nästan utplånat sjöarna. Under småjordbrukets storhetstid på 1930-talet kom en vattendom som gäller än i dag och som bestämmer hur stort dikningsföretaget är och vilka som är delägare.

Under senaste åren har behovet av en ordentlig upprustning av diket blivit allt tydligare. Men numera är inte bara jordbruk av betydelse, nu läggs även stor vikt vid vattenkvalitet, fiske, biologisk mångfald och landsbygdsutveckling. Vid dikningsföretagets årsmöte nyligen så diskuterades hur alla dessa mål kan kombineras, hur myndigheter, företag, stiftelser och vi enskilda på Söderön kan samverka för att få ett bra totalresultat. Och inte minst hur ekonomin för en sådan upprustning skulle kunna klaras.

Beslutet blev att den nya styrelsen ska försöka genomföra en förstudie under år 2012 för att klara ut vad som är lämpligt och möjligt. Om man finner en bra lösning, som alla ställer upp på, kanske de verkliga åtgärderna kan komma under 2013 och senare. Det kan kanske vara förbättrade vandringsvägar och lekplatser för fisk, öppna vattenytor och häckningsplatser för fågel, sumpområden för kräldjuren, rastplatser, utsiktstorn och spänger för besökare. Och inte minst dikesrensning som möjliggör fortsatt jordbruk - en förutsättning för en levande bygd. Men allt detta återstår att klara ut, vilket förhoppningsvis sker under det kommande året.

Anders Westerberg, ordförande för dikningsföretaget

Dagboken ”En dag på Söderön 2012”

Den 16 maj 2012 har alla som vistas på Söderön möjlighet att skriva dagbok och lämna in text och bild till Söderöns Hembygdsförening. Det är en upprepning av ett motsvarande dagboksskrivande samma datum den 16 maj 2002 vilket var föreningens andra verksamhetsår. Den gången var det bara bofasta på Söderön som fick delta, men denna gång har alla som den här dagen vistas på Söderön möjlighet att vara med, dvs. fast- och fritidsboende, besökande, unga, gamla, barn osv. som kan berätta om vad var och en gjorde och upplevde den dagen, liksom tankar och funderingar om sin dag. Den 16 maj 2002 var en vanlig torsdag. Den 16 maj 2012 är en onsdag, dagen före Kristi himmelfärdsdag.

Avsikten år 2002 var att beskriva hur en helt vanlig dag på Söderön kunde se ut. Det var ca 50 Söderöbor som berättade om sin dag. Ca 350 bilder lämnades in till Hembygdsföreningen. Resultatet blev ett för framtiden mycket värdefullt dokument. Dagboksanteckningarna sammanställdes i bokform och presenterades vid ett medlemsmöte på Söderögården i februari 2003. Boken trycktes i 200 exemplar och såldes bl.a. i Söderökiosken. Originalmaterialet - dagboksanteckningarna och fotografierna – arkiverades på Upplandsmuseet för framtida forskning. Uppsala Nya Tidning hade den 16 maj 2002 en reporter på plats som gjorde ett reportage om dagboksskrivandet.

Dagboksanteckningarna skrevs av boende i samtliga sex byarna Björnäs, Långalma, Mälby, Nolsterby, Tuskö och Yttersby. Text och bilder sammanställdes av Torsten Fries och hans hustru Harriet. Sara Söderström, som var delaktig i projektet, bistår Hembygdsföreningen även denna gång. Meningen är att även dagboken 2012 ska tryckas och spridas. Förhoppningen är att dagboken ska kunna presenteras redan till Söderödagen den 15 juli i år!

Dagboksanteckningarna från förra gången vittnar om att Söderöborna hade mycket för sig den 16 maj 2002. Det är spännande att idag läsa vad folk skrev i sina dagböcker, vad de gjorde den dagen och hur de upplevde sin dag och livet på Söderön. Det är både stort och smått som beskrivs, allt från ganska korta redogörelser för tiden från uppstigning till dess man gick och lade sig, till längre anteckningar om vem man är, hur och varför man bosatt sig på Söderön, föräldrar som skriver för sina barns räkning och mycket annat.

Hembygdsföreningens förhoppning är naturligtvis att intresset att skriva dagbok nu den 16 maj 2012 ska var minst lika stort som för tio år sedan. Det ska bli spännande att se vilka skillnader och förändringar som skett på tio år, om Söderöborna ser annorlunda på livet på Söderön idag, vad nya dagboksskrivare kommer att tillföra, vilka nya perspektiv som kan finnas på att leva på Söderön osv. En nyhet blir naturligtvis vad andra än fastboende kan komma att tillföra.

Vi hoppas att många ställer upp den 16 maj nu i år och skriver dagbok. Man behöver inte var medlem i Hembygdsföreningen för att få skriva sitt bidrag till dagboken, men det är naturligtvis trevligt om de som skriver är det. Vi ska försöka få Uppsala Nya Tidning att även denna gång intressera sig för vår dagbok. Att allt material som rör dagboken ”En dag på Söder-ön 2012” ska arkiveras på Upplandsmuseet även denna gång är självklart.

I detta nummer av Söderöposten finns en folder med mer och utförligare information om hur man kan medverka i dagboken ”En dag på Söderön 2012”. Välkomna med bidrag om din dag på Söderön den 16 maj 2012!

Bengt Skagersjö

Foto Bengt Skagersjö

Om ett fotografi

Det här fotografiet av ett antal personer sittandes på en bergknalle, förmodligen för en rast, har jag fått av min morbror, Rune Sjökvist, som växte upp vid Karlsro i Svartnö. Det finns en annan bild taget vid samma tillfälle, där man har kaffekorgarna framme. Det här ser litet mera officiellt ut.

Jag har visat fotot för Gertrud Carlsson från Vikarudden och Agda Wahlström i Svartnö. Vi har kunnat identifierat några av personerna, men jag vill gärna ha hjälp att få fram flera namn.

Fotot är antagligen taget omkring 1934 och man håller på att sätta skogsplantor. Agda minns att man planterade skog på Fredrikssons i Svartnö i den vevan och vi antar att bilden är därifrån. Mannen längst fram med sin hatt i knä, ser ut att vara förman.

Den 15 december 1931 och den 1 februari 1932 utsattes Svealandskusten för nordliga orkanvindar, som ödelade stora delar av skogarna på Söderön. Flera av husen på Söderön byggdes eller renoverades i början och mitten av 1930-talet, eftersom det då fanns god tillgång på virke efter stormfällningarna.

Känner ni igen några av personerna eller har annat att berätta om stormfällningarna, kontakta gärna mig. Adress se baksidan på denna tidning.

Viveka Westman

Jag har inte tid ...

Min farfars farfar arbetade tolv timmar varje dag, även lördagar, det var en arbetsvecka på 72 timmar. Dessutom skötte han en trädgård med ett litet hus, var kassör i skyttelaget, brandman vid den lokala brandkåren, tenor och notskrivare i sångföreningen. Han klippte själv sina sex barn, halvsulade familjens skor, högg åtta kubikmeter ved till vintern samt gjorde det mesta av husgerådet själv.

Min farfars far hade kommit ned till en arbetstid på 54 timmar. Han övertog trädgården och var också brandman. Likaledes var han medlem i skyttelaget och i sångföreningen var han baryton. Men han hade varken tid att vara kassör eller notskrivare. Han klippte heller inte sina fyra barn och hans vedhuggning inskränkte sig till en kubikmeter, för han hade börjat elda med kol. Husgeråd var något man köpte.

Min farfar arbetade 48 timmar i veckan. Också han var trädgårdsmästare och medlem i skyttelaget. Men han hade varken tid med sång eller frivillig tjänst i brandkåren. Hans två barn gick till frisören. Vedhuggning till vintern? Nej, men han gjorde lite slöjd då och då.

Min far är traditionstrogen och därför medlem i skyttelaget, men han går aldrig dit. Han har slutat med familjeträdgården, det lönar sig inte längre och han har inga barn hemma. Bränsle och kol till vintern? Nej, han har fått elvärme. Hur ska han annars få tid till någonting i vår jäktade tid? Han arbetar trots allt 45 timmar i veckan.

Och jag själv? Jag har överhuvudtaget inte tid till någonting. Inte till att sjunga och absolut inte till frivillig tjänst. Hur ska jag kunna det med en så slitsam och lång arbetstid som 36 timmar i veckan?

***Vi ses på Söderödagen
söndag 15 juli 2012
på Söderögården***

Välkomna!

Studiebesök från Kazakstan

Här på Söderön har vi nyligen haft studiebesök av en liten grupp skogsexperter från det fjärran landet Kazakstan (kolla gärna på karta och nätet). Dom hade varit på en rundresa i Norge och Sverige och tydligen suttit många timmar i instängda rum och tittat på bilder, för nu ville dom komma ut i naturen. Det var en samling höjdare för deras resa avslutades på Landsbyggsdepartementet i Stockholm.

Självklart var det lunch på Söderögården och då serverades skördesoppa (se Brittias Bästa sid 10); mycket uppskattat. Sedan ut i skogen på Lotsholmen. När dom fick

se sitt lands flagga på stängen blev dom mycket glada och resten av besöket var som en glad skolresa. Men det visade sig vara synnerligen stora skillnader mellan deras skogsbruk och vårt svenska. Det fanns nästan inget gemensamt; all deras skog är statlig, landet består nästan helt av stepp och öknar - endast 1% är skog, problemet är mest torka, men även svamp och röta.

Solen sken, en lätt bris gjorde att flaggan böljade ut precis lagom och besökarna var glada och nöjda.

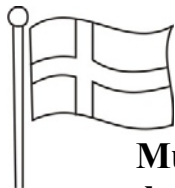
Hans Tibell

Besökande från Kazakstan, i mitten besöksmottagaren Neisti från Lotsholmen

Foto Leif Strömquist

Nationaldagsfirande

Samling i Söderögården kl. 12.00.

**Musikunderhållning av Häverö Spelmän
och dansuppvisning av Häverö Folkdanslag.**

Högtidstal av Anders Lindén.

Kaffeförsäljning, lotterier.

Du som har nationaldräkt, ta på den så bjuds Du på fika!

Välkomna

önskar Hembygdsföreningen och Bygdegårdsföreningen

Söderödagen

Söndagen den 15 juli kl 12.00

Välkomna till årets Söderödag!

Det blir artister som MANTIX och Peters Brudar, barnaktiviteter, utställare, försäljare, bra begagnat, boklåda, lotterier, kaffe, läsk, glass, bullar och mackor, mm.

Konferencier blir Lage Löwén.

Entré vuxna 60:-, fri parkering.

Se mer i annons i Annonssbladet.

Åsnan Fridolf är huvudperson i bingon.

Foto LeffeHöstedt

Nyss och för mycket länge sedan

Kanske har det med åldern att göra. Man får inse, och acceptera, att tiden går. Då får gamla foton ny betydelse och man inser att världen inte är densamma som förr.

I fotoalbumet finns bilder på hur det gick till på Lotsholmen på tidigt 50-tal. El, telefon och mjölkmaskin fanns, men ingen traktor och ingen höinjektor. Allt arbete gjordes med hästar och handkraft. Det var inte längre sedan än att jag minns det, men när man ser bilderna känns det väldigt avlägset. Bättre förr? Nja – annorlunda. Och familjen Andersson minns vi med särskild värme.

Hans Tibell

Från vänster: Hilma Andersson, dottern Linnea Hjerpman, Per Andersson, i knäna Hans och Carl Tibell.

Skördetid vid Lotsholmen

Från vänster: Mona Putte, Majna och Tuttan.

Matbispisningen i Yttersby

När jag inför förra numret av Söderöposten pratade med Karin Kallstenius, lärarinna i Yttersby småskola hösten 1951, och om hennes minnen från den tiden, kom hon speciellt ihåg promenaderna till matbispisningen. Jag hörde just i dagens nyhetssändning att elever som har friluftaktiviteter på schemat mår bättre och har bättre betyg, än de som inte har det. Undrar hur det märktes på våra betyg? Sträckan från skolan till huset är 1,2 km fram och tillbaka.

Jag har träffat Aina Westerberg på Raggarön, som tillsammans med sin mamma Elsa, skötte om utspisningen av eleverna i Yttersby skolor från just hösten 1951 fram till våren 1961. Då lades skolan i Yttersby ned.

Elsa och Albert Persson bodde på Raggarön, men eftersom skolan lades ner där flyttade man till Yttersby 1947 och arrenderade gården bakom huset där Bror Westerberg bor nu. Gården var större än den man hade på Raggarön och tillhörde Mattias Larsson, som hade flyttat in hos sonen och sonhustrun Birger och Margit.

Hösten 1951 kunde eleverna vid skolan för första gången få lunch under skoldagen och Elsa och Aina förestod det hela. Det var kommunen som bestämde matsedeln och Elsa försökte att följa den i möjligaste mån. Någon gång kanske det inte gick att få fram råvaror till just en speciell dag. Men då hade man möjlighet att byta dagar. Varorna köptes hem via affären i Älvsnäs förutom mjölk, potatis och grönsaker, som man kunde ta av det gården producerade.

Huset som matbispisningen låg i bestod av kök, kammare och sal. Maten tillagades på den stora järnspisen i köket, och på den stod alltid också den stora konserveringsapparaten med varmt vatten för disk. I köket fick eleverna i klass 1 och 2 sitta och där hade tant Elsa koll på ungarna och att vi åt. Klasserna tre och fyra satt i kammaren, som värmdes upp av en kakelugn. Och när man hamnade där inne var man stor. Det serverades mat för ungefär 40-50 barn varje dag.

I salen hade pojkarna träslöjd med Birger Larsson som lärare. Aina har inget minne av hur salen värmdes upp vintertid, men antagligen med kamin och kanske Birger skötte det själv.

Aina har inga direkta negativa minnen av arbetet med barnen och maten. Litet diplomatiskt svar kanske. Självt kommer jag ihåg att min första lärarinna, fröken Östman, absolut inte åt lever. Vid ett tillfälle vände hon i dörren i köket, när hon såg att det serverades lever. När vi kom tillbaka till skolan hade hon kokat katrinplommon och någon sorts vaniljsås för att skyla över det hela. För det var ju så att vi barn skulle naturligtvis äta allt som serverades. Det var otänkbart att vi skulle få vända i dörren.

Det blev mycket disk att ta rätt på och i köket fanns ingen riktig diskbänk och bara en kran med kallvatten. Veden bars in på eftermiddagen för nästa dags förbrukning. Och mycket städning blev det. Särskilt vintertid när snön drogs in med skorna. Både i verandan och farstun var det ju så kallt och det kunde frysa på golvet, så det gällde att torka med riktigt varmt vatten.

1959 flyttade Albert och Elsa till Ös thammar och matbespisningen togs över av Rut Persson.

Viveka Westman

Aina Westerberg

Foto Viveka Westman

Se även bild nästa sida

Bild från Yttersby där matbespisningen låg. Hans-Olov Claesson berättar att huset brann ca 1974 och nuvarande hus började uppföras året efter.

Foto Viveka Westman

DAGBOKEN 2012

Vad gör du den 16 maj 2012?

Skriv och berätta för oss!

*Mer information finns i bilagan
i detta nummer av Söderöposten.*

Kommande evenemang på Söderön

Maj

onsdag 16 Skrivna dagbok

söndag 20 Gökotta vid Golfbanan kl.06.00

Juni

onsdag 6 Nationaldagens firande kl. 12.00
i Bygdegården.

Samarr. med Bygdegårdsföreningen

söndag 17 Blomvandring i Långalma kl. 09.00

torsdag 21 Vi klär midsommarstången vid Älvsnäs
kl. 18.00.

fredag 22 Midsommarfirande vid badplatsen kl. 14.00
Kaffe, korv, boll- och pilkastning, fisk-
damm, tipspromenad, lotteri.

Alla barn och vuxna välkomna!

Arr: Föreningen Yttersby-Elfnäs

Juli

tisdag 3 Musikteater i Bygdegården kl. 18.00

söndag 15 Söderödagen vid Bygdegården kl. 12.00

Augusti

lördag 25 Musikcafé 25 augusti kl. 15.00

Klipp ur och spar!

Söderöns Hembygdsförening

Söderöns Hembygdsförening
c/o Hans Tibell
Lotsholmen
742 91 ÖSTHAMMAR
Plusgiro 15 28 61-1

Styrelse	Telefon	E-post
Hans Tibell	70055 el. 08-659 47 75	neisti-2004@telia.com
Viveka Westman	70028 el. 08-15 86 12	westsson@tele2.se
Bengt Skagersjö	070-51 654 52	bengt.skagersjo@telia.com
Ulla-Britt Jansson	320 31	xrizter@telia.com
Christer Mattsson	704 90	
Margit Bergström	324 64	
Anders Westerberg	323 75 el. 070-222 03 81	familjenwesterberg@telia.com
Ersättare		
Robert Carlsson	703 41	robert_carlsson@telia.com
Agnetha Eriksson	701 35	
Anna-Britt Mattsson	321 87	
Hans Gustavsson	416 46	
Bibbi Jansson	701 06	bibbij@spray.se
Revisorer		
Margaretha Mattsson	321 59	
Lage Löwén	702 59	
Ersättare		
Mats Jorlin	701 62	
Valberedning		
Arne Westerberg	700 24	
Patrik Westerberg	700 24	
Ann-Marie Frylmark	702 10	